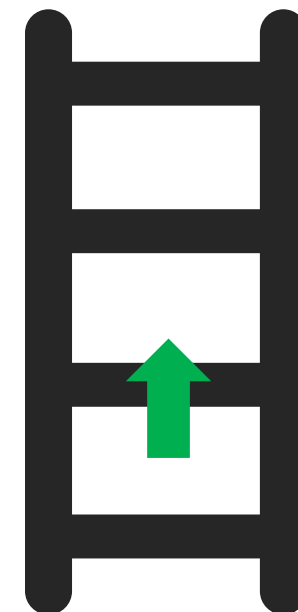

אתגר המוביליות חברתית כלכלית מושגי יסוד והגדרות

מוביליות חברתית כלכלית - הגדרות

מוביליות חברתית כלכלית:

תזוזה/תנועה על סולמות תחומי החיים החברתיים-כלכליים בעולם משתנה.

מוביליות גבוהה (High Social Mobility) - תזוזה רבה למעלה ולמטה ללא תלות במאפייני רקע שעלולים לפגוע בתזוזה, כגון: מצב סוציו אקונומי, מקום מגורים, מגדר, שיוך אתני ועוד.

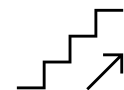
מוביליות נמוכה (Low Social Mobility) תזוזה מועטה למעלה ולמטה (דור הילדים דומה לדור ההורים. "רצפה דביקה" ו"תקרה דביקה")

מוביליות כלפי מעלה (Upward Social Mobility) - שיפור בריבוד החברתי

מוביליות כלפי מטה (Downward Social Mobility) - הרעה בריבוד החברתי.

הנחות ייסוד לקידום מוביליות חברתית-כלכלית בישראל

מוביליות תורמת לאיכות החיים של הפרט, ממצה את פוטנציאל הצמיחה והפריון של המשק, מחזקת את תחושת הלכידות החברתית ומייעלת את ההוצאה הציבורית.

01

מוביליות חברתית היא הסיכוי של אדם לשנות את מעמדו על הסולם (ריבוד) החברתי והכלכלי, במהלך חייו, או ביחס לזה של הוריו. המוביליות באה לידי ביטוי בחמישה תחומי חיים מרכזיים – בריאות; חינוך והשכלה; כלכלי; טכנולוגיה ודיגיטציה; שייכות והשתתפות.

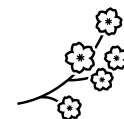
02

מדדים שונים מראים שהמוביליות בישראל היא גבוהה יחסית בחברה הכללית, אך לא בחברה הערבית, בחברה החרדית ובפריפריה הגיאוגרפית בישראל. יש קשר הדדי חזק בין מוביליות נמוכה לבין אי שוויון גבוה. אי השוויון הגבוה בחברה הישראלית פוגע ברמת המוביליות של הדורות הבאים.

03

קידום מוביליות אפשרית בקרב אוכלוסיית היעד, ע"י חתירה לשיפור תוצאות המנבאות מוביליות ברמת הפרט

05

לא ניתן לקדם מוביליות של אוכלוסיית היעד הרלוונטיות מבלי לחתור לשיפור תוצאות המנבאות מוביליות ברמת האקוסיסטם.

06

חמשת תחומי החיים בהם מתבטאת מוביליות חברתית כלכלית בישראל

שייכות

השתתפות פעילה
הון סימבולי וחברתי

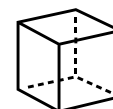
דיגיטל

השתתפות ומעורבות
הפקת ערך מהמרחב הדיגיטלי
אוריינות, נגישות, מוגנות

בריאות

אורח חיים בריא
בריאות תקינה
חיים בסביבה נקייה ובטוחה

כלכלה

ביטחון סוציאלי
הכנסה ורווחה כלכלית
תעסוקה וקריירה איכותיות
דיור הולם

חינוך והשכלה

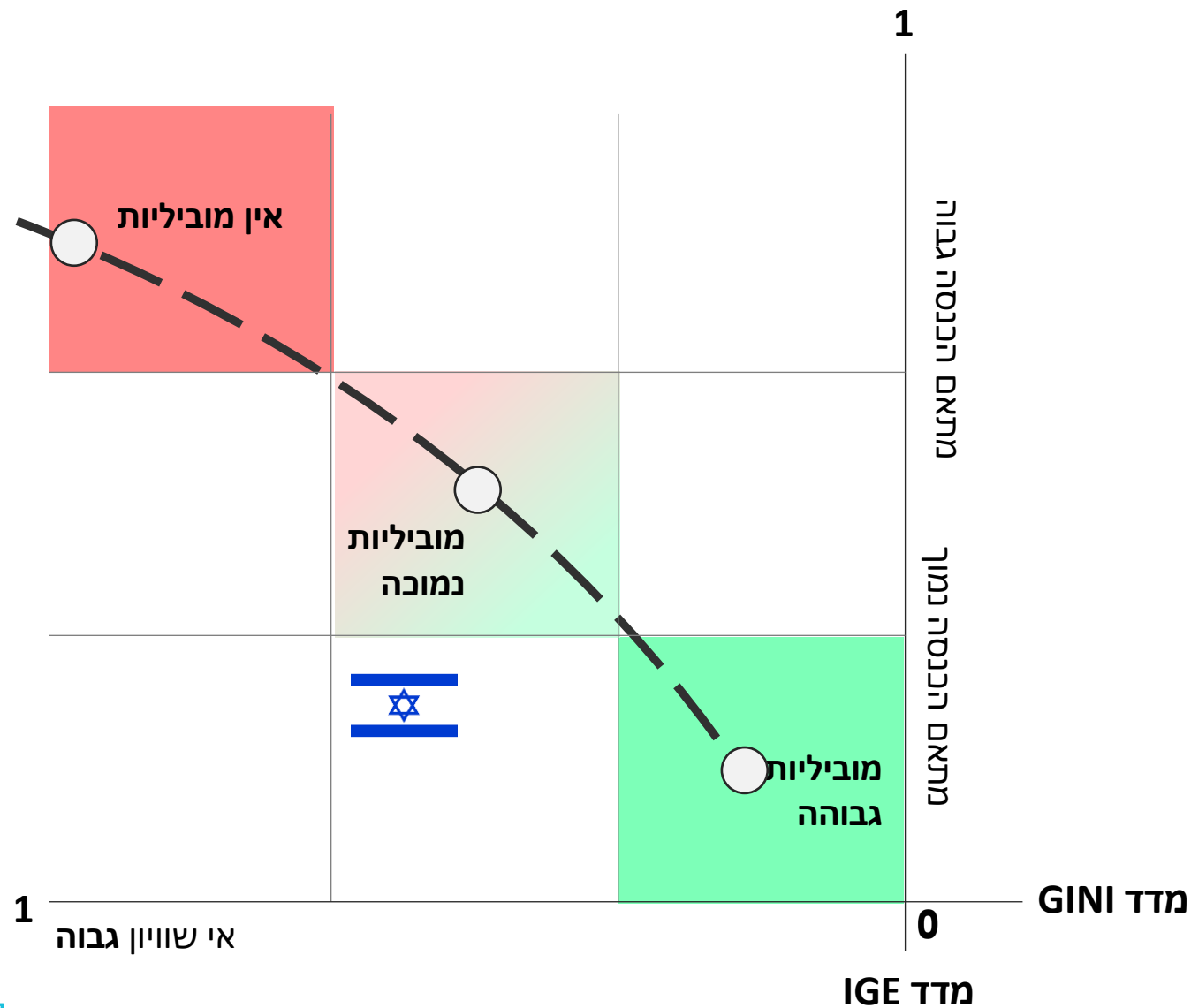
מיומנויות וכישורים ברי העברה
השכלה פורמלית
למידה לאורך החיים

מטריצת התוצאות המנבאות לקידום מוביליות

	בגרות צעירה (18-30)	שנות נעורים (13-18)	שנות בית ספר (6-12)	שנים מעצבות (לידה-6)			
אקסיסטים	פרט			אימפקט			
<p>מערכת משפחתית תנאי חיים מספקים, הון חברתי, יחסים תומכים, התארגנות מיטיבה, נראטיב ומצב רגשי חיובי</p> <p>מערכות חברתיות לכידות חברתית הוגנות, הכללה, מוסדות מכלילים רלוונטיות של מערכות ומוסדות</p> <p>איכות מקצועיות ומקצוענות ממשקים ושיתופי פעולה בין ארגוניים</p> <p>גישות פיזית, מידע ונתונים, זכויות ושירותים</p>	השכלה על תיכונת למידה לאורך חיים כלומד עצמאי תפיסת עתיד חיובית	תעודה איכותית מיומנויות רגשיות וחברתיות לומד עצמאי	הישגים לימודיים מיומנויות חברתיות ובין אישיות מיומנויות תוך אישיות	יכולת שפתית ניצני חשיבה מתמטית	<p> חינוך והשכלה</p> <p> כלכלה</p> <p> בריאות</p> <p> דיגיטל</p> <p> שייכות</p>		
	מצב פיננסי מאוזן מיומנויות לעולם העבודה יציבות תעסוקתית דיור הולם	דפוס חשיבה מתפתח תמונת עתיד חיובית מיומנויות לעולם העבודה התנהלות פיננסית נבונה	דפוס חשיבה מתפתח תמונת עתיד חיובית מיומנויות לעולם העבודה התנהלות פיננסית נבונה	דפוס חשיבה מתפתח		השתתפות במסגרות מוגנות	מוביליות בין דורית בשכר בפריפריה החברתית
	רווחה נפשית בריאות פיזית יוזמה בצריכת שירותי בריאות	רווחה נפשית אורח חיים בריא ובטוח	רווחה נפשית אורח חיים בריא ובטוח	רווחה נפשית בריאות פיזית		התפתחות פיזית ונפשית תקינה	רמה גבוהה של בריאות (האובייקטיבית והנתפסת)
	נוכחות בטוחה ויכולת התחרות בסביבה מקוונת	יצירתיות דיגיטלית אוריינות מידע דיגיטלית אינטראקציה בין אישית מיטבית ברשת	יצירתיות דיגיטלית אוריינות מידע דיגיטלית אינטראקציה בין אישית מיטבית ברשת	למידה על ובאמצעות דיגיטל מוגנות והתנהלות אחראית בדיגיטל		ניצני אוריינות דיגיטלית מוגנות דיגיטלית	Agency במרחב המקוון וצמצום הפער הדיגיטלי
	שייכות למסגרת, קהילה ומשפחה מעורבות והשפעה אזרחית רישות חברתי	שייכות למסגרת שייכות לקבוצה חברתית יכולת השפעה משותפת על מציאות	שייכות למסגרת שייכות לקבוצה חברתית יכולת השפעה משותפת על מציאות	שייכות לקבוצת השווים שייכות למשפחה וקהילה אוריינות גלובלית		מיומנויות רגשיות וחברתיות התקשרות בטוחה	תחושת שייכות בחברה הערבית, החרדית ובפריפריה

אי שוויון – מדד מנבא למוביליות נמוכה

(הפרוט בסרטון קצר)

"חינוך איכותי הוא השקעה משתלמת ודרך למוביליות חברתית"

פרופ' אבי וייס, נשיא מרכז טאוב לחקר מדיניות החברתית בישראל

ספר אי שוויון בחינוך – ממחקר למדיניות, שפורסם על ידי מרכז טאוב בשנת 2019, מרכז את הידע הקיים במגוון סוגיות הנוגעות לאי שוויון בחינוך, וזן בהשלכות למדיניות ובצעדים אפשריים לשינויה. להלן מס' הממצאים:

התערבות בגיל הרך עשויה לצמצם את אי השוויון בהישגים הלימודיים בין בני שכבות חברתיות שונות.

צמצום גודל הכיתות איננו פתרון יעיל לכלל המערכת, אך כן רצוי לפעול לצמצום הכיתות בבתי ספר המשרתים אוכלוסיות חלשות, ובעיקר בבית הספר היסודי, לצד פיתוח פדגוגי ושינוי בהכשרת המורים.

רק כ-10% מתקציב משרד החינוך מופנה לקידום אוכלוסיות חלשות. אי לכך כדאי לשנות את שיטת התקצוב על ידי הפעלת סל שירותים דיפרנציאלי לתלמיד, שהוא כלי משמעותי לקידום שוויון במערכת החינוך, מגיל הגן ועד לחטיבה העליונה.

הבדלים בין בתי ספר בהרכב החברתי-כלכלי של אוכלוסיית תלמידיהם, תורמים להנצחת אי השוויון מדור לדור משום שהרכב אוכלוסיית בית הספר משפיעה על הישגי התלמידים בו.

שיעור בעלי תעודת בגרות, הממשיכים לאקדמיה עומד על כ-75% בקרב האשכנזים, כ-65% בקרב יוצאי ברית המועצות לשעבר, כ-61% בקרב המזרחים, כ-51% בקרב יוצאי אתיופיה ורק כ-50% בכרב הערבים.

כ-76% מהילדים, שלהוריהם יש השכלה גבוהה, ממשיכים ללימודים אקדמיים לעומת כ-61% מהילדים שהוריהם אינם אקדמיים

מיון תלמידים מגדיל את אי השוויון, שכן תלמידים מרקע חברתי-כלכלי נמוך מופנים למסגרות שההזדמנויות החינוכיות הנלוות אליהן מוגבלות.

